

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă pentru completarea Legii
nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă**

Analizând propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (b33/3.02.2022), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/647/8.02.2022 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D119/9.02.2022,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46 alin.(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, republicat,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul introducerii art.154¹ care reglementează comunicarea hotărârilor judecătorești, din oficiu, prin poștă electronică.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

Relevăm faptul că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

2. Având în vedere dispozițiile art.38 alin.(3) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *„Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești, este necesară solicitarea avizului respectivei autorități.*

3. Precizăm că *Expunerea de motive* nu respectă structura instrumentului de prezentare și motivare prevăzută la art.31 din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, nu sunt clar prezentate cerințele care reclamă intervenția normativă și nici principiile de bază și evidențierea implicațiilor pe care reglementarea propusă le are asupra legislației în vigoare.

Cu privire la problematica lipsei de fundamentare temeinică a actelor normative, Curtea Constituțională a statuat în Decizia nr.139/2019 că: *„În lipsa motivării, în sensul arătat, a legii adoptate, nu se poate cunoaște rațiunea legiuitorului, esențială pentru înțelegerea, interpretarea și aplicarea acesteia. (...) Caracterul sumar al instrumentului de prezentare și motivare, precum și lipsa de fundamentare temeinică a actelor normative au fost sancționate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, în raport cu aceleași exigențe de claritate, predictibilitate a legii și securitate a raporturilor juridice impuse de art.1 alin.(5) din Constituție, cu invocarea deopotrivă a normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative”.*

Prin aceeași Decizie, Curtea Constituțională a mai arătat că *„Fundamentarea temeinică a inițiativelor legislative reprezintă o exigență impusă de dispozițiile constituționale menționate, întrucât previne arbitrarul în activitatea de legiferare, asigurând că legile propuse și adoptate răspund unor nevoi sociale reale și dreptății sociale. (...) Astfel fiind, Curtea reține că lipsa motivării soluțiilor legislative este de natură să aducă atingere și dispozițiilor art.1 alin.(3) din Constituție, care consacră statul de drept și principiul dreptății, în sensul argumentelor anterior prezentate”.*

4. În ceea ce privește soluția propusă pentru **art.154¹** prin care se preconizează *comunicarea hotărârilor judecătorești, din oficiu, prin poștă electronică*, semnalăm că, obligația comunicării actelor de procedură, precum și modalitatea în care se realizează comunicarea acestora constituie deja obiect de reglementare al art.427 (Comunicarea hotărârii) precum și al Capitolului II (Citarea și comunicarea actelor de procedură) Titlul IV (Actele de procedură) ale Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, potrivit alin.(6) al art.154, „*Comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se poate face de grefa instanței și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop.*

Așadar, textul în vigoare al alin.(6) art.154 instituie *posibilitatea* comunicării citațiilor și a altor acte de procedură prin poștă electronică, iar textul propus pentru art.154¹ prevede *obligația* comunicării hotărârilor judecătorești, din oficiu, prin poștă electronică, dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop direct sau la solicitarea expresă a instanței în timpul procesului, eventuala coexistență a celor două texte putând genera dificultăți în interpretarea și aplicarea textului normativ în discuție.

De altfel, teza a doua a textului propus pentru alin.(1) al art.154¹ și alin.(2) au un conținut aproape identic textelor în vigoare ale tezei a doua a alin.(6) art.154 și alin.(6¹) potrivit căroră, comunicarea actelor de procedură va fi însoțită de semnătura electronică extinsă a instanței care va înlocui ștampila instanței și semnătura grefierului de ședință din mențiunile obligatorii ale citației. Citațiile și celelalte acte de procedură menționate la alin.(6) se consideră comunicate la momentul la care au primit mesaj din partea sistemului folosit că au ajuns la destinatar potrivit datelor furnizate de acesta.

Din reglementarea actuală a alin.(6) al art.154 poate reieși că recurgerea la comunicarea actelor de procedură prin intermediul mijloacelor electronice poate avea loc numai cu acordul părții, din moment ce aceasta are posibilitatea să indice sau nu datele necesare în acest scop. Indicarea datelor unor asemenea mijloace nu este

obligatorie, însă menționarea lor lasă a se presupune voința părții de a-i fi comunicate actele de procedură în această modalitate.

În acest context, precizăm și că, deși potrivit *Expunerii de motive*, „parte care deține și comunică adresa de e-mail instanței este extrem de probabil să dețină și să comunice și numărul de telefon - inițial sau în urma procedurii de regularizare ori a solicitării exprese a instanței în timpul ședinței de judecată -, grefierii pot contacta părțile și telefonic pentru a le comunica expedierea electronică a hotărârii judecătorești, depunând la dosar referat privind nota telefonică efectuată în acest sens, dacă *in concreto* se va considera oportun”, precizăm că, în cuprinsul propunerii legislative nu se regăsesc referiri privind confirmarea telefonică a expedierii electronice a hotărârii judecătorești.

De altfel, *comunicarea hotărârilor judecătorești* ca atare face obiectul textului în vigoare al art.427 al Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având denumirea „*Comunicarea hotărârii*”, context în care introducerea unui noi articol, art.154¹ având ca obiect, așa cum rezultă și din denumirea sa, „*Comunicarea hotărârilor judecătorești*” contravine dispozițiilor art.16 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căroră, „*În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ*. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere”.

Potrivit art.427 al Legii nr.134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „(1) *Hotărârea se va comunica din oficiu părților, în copie, chiar dacă este definitivă. Comunicarea se va face de îndată ce hotărârea a fost redactată și semnată în condițiile legii.* (2) *Hotărârile definitive prin care s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice se vor comunica din oficiu și instituției sau autorității care ține acele registre.* (3) *Hotărârile definitive prin care s-a dispus anularea, în tot sau în parte, a unui act notarial se comunică din oficiu de îndată notarului public instrumentator, direct ori prin intermediul camerei notarilor publici în circumscripția căreia funcționează.* (4) *De asemenea, hotărârile prin care instanța se pronunță în legătură cu prevederi cuprinse în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și în alte acte juridice ale*

Uniunii Europene se comunică, din oficiu, chiar dacă nu sunt definitive, și autorității sau instituției naționale cu atribuții de reglementare în materie”.

5. Totodată, precizăm că, numai din motive generate de pandemia de COVID-19, se pot lua măsurile reglementate de *Legea nr.114/2021 privind unele măsuri în domeniul justiției în contextul pandemiei de COVID-19*, devenind aplicabil art.5, potrivit căruia „(1) Când este posibil, instanțele judecătorești procedează la comunicarea actelor de procedură prin telefax, **poștă electronică** sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia. Tot astfel, instanța va putea, în tot cursul procesului, să solicite părților datele necesare pentru comunicarea actelor de procedură în aceleași condiții.(2) Când este posibil, cererile de chemare în judecată, căile de atac, precum și orice alte acte de procedură adresate instanței, pentru care legea prevede condiția formei scrise și care nu se depun direct în ședință, se transmit prin mijloace electronice.(3) Când este posibil, părțile vor fi înștiințate telefonic, prin e-mail sau prin alte asemenea mijloace ce asigură transmiterea înștiințării și confirmarea primirii acesteia despre pronunțarea hotărârilor judecătorești prin modalitățile prevăzute de lege. Dispozițiile privind comunicarea hotărârilor judecătorești, potrivit legii, rămân aplicabile”.

6. Precizăm că anumite instanțe judecătorești, prin decizie, au reglementat condițiile în care părțile din proces și reprezentanții legali ai acestora au acces la conținutul în format electronic al încheierilor de ședință sau celorlalte hotărâri judecătorești pronunțate, precum și faptul că transmiterea prin e-mail către părțile dintr-un proces, dar și către reprezentanții legali ai acestora, a încheierilor de ședință sau a hotărârii judecătorești se va efectua în baza unei *cereri adresate de către aceștia instanței*.

7. Totodată, precizăm că aspectele privind comunicarea actelor de procedură prezintă relevanță în contextul în care *termenele procedurale încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu prevede altfel* (art.184 alin.(1) din Codul de procedură civilă). Potrivit Deciziei Curții Constituționale a României nr.512/2017 „*comunicarea reprezintă garanția unui proces echitabil și transparent, scopul acesteia fiind acela ca părțile să ia act de conținutul hotărârii*

și să își poată formula, dacă este cazul, criticile împotriva acesteia pe calea apelului sau a recursului, după caz”.

8. Sub rezerva celor anterior precizate, la textul propus pentru **art.154¹ alin.(3)**, pentru rigoarea exprimării, textul va debuta astfel:

„(3) În situația în care comunicarea prin poșta electronică nu este posibilă din cauza lipsei datelor în acest scop sau ...”.

9. Având în vedere caracterul ordinar al legii propuse, formula de atestare a legalității adoptării legii va avea următorul cuprins:

„Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art.75 și ale art.76 alin.(2) din Constituția României, republicată.”

10. Precizăm că, pentru a asigura legislației interne o cât mai bună înțelegere și implicit o aplicare corectă, este esențial ca redactarea acesteia să fie una de calitate. Referitor la acest aspect, menționăm că, potrivit art.6 alin.(1) teza I din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. [...]”*.

Cu privire la aceste aspecte, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mai multe rânduri¹, statuând că *„una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative”* și că *„respectarea prevederilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative se constituie într-un veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art.1 alin.(5) din Constituție”* .

În ceea ce privește criteriile de claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate pe care un text de lege trebuie să le îndeplinească, Curtea Constituțională, prin Decizia nr.26/2012, a constatat că, potrivit art.8 alin.(4) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare *„textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce”, iar potrivit art.36 alin.(1) din aceeași lege, «actele*

¹ A se vedea paragraful 35 din Decizia Curții Constituționale nr.22/2016 care trimite la Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, Decizia nr.17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.79 din 30 ianuarie 2015, paragrafele 95 și 96).

normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie».”

Astfel, Curtea a concluzionat că reglementarea criticată prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii.

Din analiza soluțiilor legislative preconizate, s-a constatat că se instituie reguli insuficient conturate, care nu sunt de natură să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă, nefiind corelate cu celelalte dispoziții în vigoare.

PREȘEDINTE
Florin IORDACHE

București
Nr.206/02.03.2022